

Штучний інтелект у професійній діяльності

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>С - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>C5 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Аналітика соціальних даних</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЕКТС / 120 годин, лекції 16 год., практичні заняття 30 год., самостійна робота 74 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат історичних наук, доцент Перга Юрій Миколайович, https://history.kpi.ua/department/academic-staff/perga/ e-mail: perga.iurii@iil.kpi.ua Практичні / Семінарські: кандидат історичних наук, доцент Перга Юрій Миколайович, perga.iurii@iil.kpi.ua</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс надається на першому занятті</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Штучний інтелект у професійній діяльності» покликана ознайомити студентів з основами використання інтелектуальних цифрових технологій у сфері публічного управління, освіти, права, аналітики, управлінського консалтингу та інших напрямів діяльності магістрів з публічного управління. У курсі розглядаються ключові поняття та інструменти штучного інтелекту, можливості їх застосування, а також етичні, правові та соціальні виклики, пов'язані з їх використанням у практичній діяльності.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів розуміння принципів функціонування систем штучного інтелекту та набуття навичок їх використання в професійній діяльності з урахуванням етичних стандартів та стратегічних цілей розвитку суспільства.

Предмет навчальної дисципліни – основні підходи до функціонування ШІ та можливості їх застосування у професійній сфері; базові підходи до побудови систем штучного інтелекту; особливості впливу технологій ШІ на прийняття управлінських рішень; оцінка можливостей та обмеження сучасних інструментів ШІ у сфері публічного управління; розвиток критичного мислення щодо впровадження інтелектуальних технологій у професійні процеси; аналіз ефективності і доцільності впровадження ШІ в окремих процесах діяльності організацій; ідентифікація ризиків, пов'язаних з використанням ШІ, та дотримання принципів етики і доброчесності при його застосуванні; застосування конкретних сервісів та платформ, заснованих на технологіях ШІ; практичні навички використання популярних сервісів і платформ ШІ;

відповідальності за впровадження новітніх технологій у публічному секторі з дотриманням норм етики, права та доброчесності.

Навчальна дисципліна сприяє розвитку наступних програмних компетентностей та результатів навчання, зокрема, **загальні компетентності**:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні
- Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології;

фахові компетентності:

- Здатність організувати інформаційно аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування
- Здатність вносити пропозиції щодо здійснення цифрових трансформацій в публічному управлінні
- Здатність до застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема цифрових та розумних технологій;

програмні результати навчання:

- Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.
- Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.
- Уміти діагностувати проблеми та розробляти рекомендації щодо здійснення цифрових трансформацій публічного управління.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: дисципліна не потребує наявності специфічних знань чи навичок. Для опанування дисципліни достатньо мати елементарні знання з інформатики, логіки, математичної статистики, аналітичного мислення, а також уміння працювати з цифровими інструментами та базовими програмами обробки даних.

Постреквізити: вивчення дисципліни поглиблює знання студентів про застосування методів і технологій штучного інтелекту в професійній діяльності, формує навички аналізу та інтеграції ШІ-рішень у практичні процеси і може бути використане під час опанування фахових дисциплін, виконання практичних завдань та підготовки магістерської дисертації.

3. Зміст навчальної дисципліни

- 1. Штучний інтелект: базові поняття, етичні та правові аспекти**
(вступ до дисципліни, основи ШІ, виклики та можливості в гуманітарній сфері)
- 2. Штучний інтелект у публічному управлінні: цифрове врядування, аналіз даних, автоматизація рішень**
(сфери застосування, приклади, ризики та ефективність)
- 3. Використання ШІ в юридичній практиці: правовий аналіз, документообіг, алгоритмічне правосуддя**
(регуляторні аспекти, ChatGPT/LLM у правовій діяльності)
- 4. Соціальні наслідки впровадження ШІ: перспективи та ризики для суспільства**
(виклики для демократії, цифрова нерівність, прозорість систем ШІ)
- 5. Штучний інтелект в історичних дослідженнях: цифрові архіви, класифікація текстів, історіографія майбутнього**
(приклади використання ШІ в гуманітаристиці)
- 6. ШІ в соціології: аналіз соціальних мереж, прогнозування соціальних процесів, виявлення суспільних трендів**
(опрацювання масивів даних, bias у даних, верифікація результатів)

7. **Промт-інженіринг: створення ефективних запитів для роботи з мовними моделями** (практичні техніки взаємодії з LLM, інструкції, шаблони, етика промтінгу)
8. **Практика застосування ШІ в професійній діяльності: створення кейсів, проєктування рішень** (робота над кейсами, критичний аналіз рішень, обговорення власного досвіду)

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Адаменко, І. В. (2023). Штучний інтелект як виклик демократичному управлінню. *Ефективність державного управління*, 2(71), 120–128. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/edu_71/fail/adamenko.pdf
2. Князєв, С. М. (2023). Штучний інтелект: сучасні виклики в праві та управлінні. *Вісник Національної академії правових наук України*, 30(1), 8–21. URL: <https://visnyk.onua.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/158>
3. Floridi, L. (2023). *The Ethics of Artificial Intelligence*. Oxford University Press. Відкрита версія: <https://philpapers.org/rec/FLOTHE-9>
4. OpenAI. (2023). *ChatGPT Prompt Engineering Guide*. URL: https://github.com/openai/openai-cookbook/blob/main/techniques_to_improve_reliability.md
5. Perga, I. (2024). The role of AI (large language models) in managerial decision-making: Benefits and challenges. *Наукові перспективи*, 10(52), 32–49. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-10\(52\)-32-49](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-10(52)-32-49)

Додаткова література:

1. Войтко, І. І. (2023). Штучний інтелект у викладанні суспільних наук. *Освітній дискурс*, 2(44), 50–58. URL: <http://edudiscourse.org.ua/index.php/edudis/article/view/570>
2. Глущенко, В. В. (2021). Штучний інтелект і права людини: нові виклики. *Юридична Україна*, 9, 19–25. URL: <http://yurukr.org.ua/jur/article/view/165497>
3. Добровольський, О. О. (2022). Цифрова трансформація в соціогуманітарних науках: роль штучного інтелекту. *Соціогуманітарні студії*, 4, 101–110. URL: <https://social-science.com.ua/index.php/journal/article/view/71>
4. Козак, В. А. (2023). Промт-інженерія у сфері цифрового врядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 8. URL: https://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2023/29.pdf
5. Український центр оцінювання якості освіти. (2023). Методичні рекомендації щодо етичного використання штучного інтелекту в освіті. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/ai_guidelines_education_ua.pdf
6. Binns, R. (2018). *Fairness in Machine Learning: Lessons from Political Philosophy*. In Proceedings of the 2018 Conference on Fairness, Accountability and Transparency. URL: <https://dl.acm.org/doi/10.1145/3287560.3287598>
7. Dignum, V. (2019). *Responsible Artificial Intelligence: How to Develop and Use AI in a Responsible Way*. Springer. URL (free preview): <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-30371-6>
8. European Commission. (2021). *Ethics Guidelines for Trustworthy AI*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
9. Mittelstadt, B. D., Allo, P., Taddeo, M., Wachter, S., & Floridi, L. (2016). *The ethics of algorithms: Mapping the debate*. *Big Data & Society*, 3(2). URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2053951716679679>
10. Roio, D. (2022). *Prompt Engineering and Generative AI*. arXiv preprint. URL: <https://arxiv.org/abs/2307.09003>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Під час вивчення навчального матеріалу застосовуються наступні методи навчання:

Код методу навчання	Метод навчання	Рекомендовано при проведенні	
		Лекційних занять	Семінарських занять
МН 1	Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний Відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо)	+	+
МН 2	Словесний метод (лекція, бесіда, інструктаж тощо)	+	+
МН 3	Наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій)	+	+
МН 4	Дискусійний метод	+	+
МН 5	Ділова гра, як метод активного творчого навчання		+
МН 6	Частково-пошуковий, або евристичний, метод Організація активного пошуку рішення поставлених пізнавальних завдань		+
МН 7	Метод проблемного викладу До викладу матеріалу: ставиться проблема - формується завдання на основі різних джерел і засобів .На занятті розглядається спосіб рішення задачі.		+

5.1. Лекційні заняття (7 занять)

Лекція 1. Штучний інтелект: базові поняття, етичні та правові аспекти

Зміст заняття:

- Історія розвитку ШІ та сучасні визначення
- Основні види і технології штучного інтелекту
- Етичні дилеми та правові аспекти використання ШІ
- Роль ШІ у професіях майбутнього

Самостійна робота студента (СРС):

- Дослідити приклади застосування ШІ в різних галузях
- Порівняльний аналіз підходів до етики ШІ в Україні та ЄС
- Огляд національних та міжнародних стратегій розвитку ШІ
- Написання есе: "Чи повинен ШІ мати правовий статус?"

Рекомендована література:

Floridi (2023); Князев (2023); Mittelstadt et al. (2016); European Commission (2021)

Лекція 2. ШІ у публічному управлінні: цифрове врядування, аналіз даних, автоматизація рішень

Зміст заняття:

- Приклади використання ШІ у публічному секторі
- Системи прийняття рішень на основі даних
- Автоматизація документообігу та взаємодії з громадянами
- Ризики та обмеження

СРС:

- Аналіз кейсу "Дія" та можливостей інтеграції ШІ
- Пошук світових практик автоматизації публічних послуг
- Написання короткого policy paper: "Який ШІ інструмент потрібен для громади?"
- Дослідження викликів цифрової нерівності

Рекомендована література:

Адаменко (2023); Козак (2023); Dignum (2019); Susskind & Susskind (2015)

Лекція 3. ШІ в юридичній практиці: правовий аналіз, документообіг, алгоритмічне правосуддя

Зміст заняття:

- Системи автоматичного правового аналізу

- ChatGPT та LLM у створенні юридичних документів
- Судові системи на основі ШІ
- Юридична відповідальність за рішення ШІ

СРС:

- Пошук рішень із використанням ШІ в українській юридичній практиці
- Аналіз кейсу COMPAS (алгоритмічне правосуддя у США)
- Есе: "Чи може ШІ бути адвокатом?"
- Складання шаблонів юридичних запитів до LLM

Рекомендована література:

Глуценко (2021); Susskind & Susskind (2015); European Commission (2021)

Лекція 4. Соціальні наслідки впровадження ШІ: перспективи та ризики

Зміст заняття:

- ШІ та суспільна довіра
- Вплив на ринок праці та соціальну мобільність
- Проблема цифрової нерівності
- Прозорість і контроль алгоритмів

СРС:

- Аналіз соціологічних опитувань щодо ставлення до ШІ
- Дослідження проблем "чорної скриньки" в алгоритмах
- Підготовка презентації: "ШІ і демократія"
- Написання аналітичної записки: "Етичний ШІ для громади"

Рекомендована література:

Mittelstadt et al. (2016); Добровольський (2022); Binns (2018)

Лекція 5. ШІ в історичних дослідженнях: цифрові архіви, класифікація текстів

Зміст заняття:

- Інструменти для аналізу історичних джерел
- Оцифрування та інтерпретація історичних даних
- Виявлення тем і наративів за допомогою ШІ
- Приклади проєктів Digital History

СРС:

- Робота з digital-архівами (Europeana, Archive.org)
- Пошук тематичних кластерів у історичних текстах
- Аналіз джерела за допомогою AI-технологій
- Порівняння результатів ручного та автоматичного аналізу

Рекомендована література:

Войтко (2023); Добровольський (2022); Floridi (2023)

Лекція 6. ШІ в соціології: аналіз соціальних мереж, прогнозування процесів

Зміст заняття:

- Алгоритми у вивченні соціальних зв'язків
- Обробка великих масивів соціальних даних
- Виявлення патернів поведінки
- Bias і проблеми репрезентативності

СРС:

- Вивчення інструментів типу NodeXL, Gephi
- Проведення мінідослідження в соцмережі
- Кейс-аналіз: "ШІ в передвиборчій кампанії"
- Есе: "Чи об'єктивний соціологічний ШІ?"

Рекомендована література:

Binns (2018); Добровольський (2022); Dignum (2019)

Лекція 7. Промт-інженіринг: техніки створення запитів

Зміст заняття:

- Основи промт-інженерії
- Типи промтів: інструкції, рольові, приклади
- Помилки і покращення результатів
- Рекомендації щодо ефективної взаємодії з LLM

СРС:

- Створення 5 типів промтів під завдання
- Експеримент: один запит – різні формулювання
- Порівняння генерацій GPT vs Copilot vs Claude
- Розробка шаблонів для конкретної професії

Рекомендована література:

OpenAI (2023); Roio (2022); Козак (2023)

Лекція 8. Практика застосування ШІ в професійній діяльності

Зміст заняття:

- Розгляд кейсів використання ШІ
- Проектне мислення у цифровій трансформації
- Інтеграція ШІ в особисту професійну траєкторію
- Презентація мініпроектів

СРС:

- Розробка власного кейсу застосування ШІ
- Самооцінка цифрової компетентності
- Есе: "ШІ у моїй майбутній професії"
- Підготовка презентації-пітчу ідей

Рекомендована література:

Susskind & Susskind (2015); OpenAI (2023); Войтко (2023)

5.2. Семінарські заняття (15 занять)

Семінар 1. Вступ до курсу. ШІ в суспільстві: очікування та реальність

- Ознайомлення з планом курсу
- Дискусія: «Що таке ШІ і як він вплине на мою професію?»
- Аналіз медіа-нарративів про ШІ (новини, фільми, реклама)
- Групова вправа: формування "карти очікувань" від ШІ

Семінар 2. Етика штучного інтелекту: від теорії до практики

- Аналіз кейсів порушення етики в роботі ШІ (розпізнавання облич, дискримінація)
- Дискусія: «Чи має ШІ дотримуватися моральних норм?»
- Практика: побудова власного етичного кодексу використання ШІ

Семінар 3. ШІ в управлінні: аналіз українських кейсів

- Розбір прикладів цифрового врядування (наприклад, «Дія», «Прозорро»)
- Моделювання: як впровадити ШІ у роботу ЦНАПу або департаменту освіти
- Робота з даними: як зібрати дані для ШІ у громаді

Семінар 4. Іноземний досвід: ШІ в управлінні за кордоном

- Кейс-аналіз Естонії, Південної Кореї, Естонії
- Порівняння правових та інституційних моделей впровадження ШІ
- Моделювання: розробка стратегії впровадження ШІ в ОТГ

Семінар 5. Алгоритмічне правосуддя: між ефективністю та справедливістю

- Дискусія: «Чи може судити машина?»
- Аналіз справи COMPAS (США)
- Практична робота: створення «судового промта» для оцінки ризиків

Семінар 6. Правові ризики ШІ: що регулює закон?

- Обговорення європейського AI Act

- Роль юриста у розробці політик ШІ
- Створення переліку рекомендацій для впровадження ШІ в юридичну практику

Семінар 7. Соціальні аспекти ШІ: критичний аналіз ідеологій

- Дискусія: чи є ШІ "нейтральним"?
- Розбір ідеологічного впливу алгоритмів (YouTube, TikTok, Facebook)
- Завдання: виявлення маніпулятивного контенту в соцмережах за допомогою ШІ

Семінар 8. ШІ та демократія: свобода, контроль і відповідальність

- Аналіз використання ШІ в політичних кампаніях
- Робота над кейсами: deepfake, bot-ферми, фільтрація новин
- Обговорення: як врегулювати вплив ШІ на громадянське суспільство?

Семінар 9. ШІ в історичних дослідженнях: застосування на практиці

- Аналіз цифрових архівів: Europeana, British Library Labs
- Практика: виявлення ключових тем у історичному тексті за допомогою GPT
- Обговорення: «Чи загрожує ШІ історичній науці?»

Семінар 10. Візуалізація історії за допомогою ШІ

- Генерація історичних образів (Midjourney, DALL·E)
- Завдання: створити візуальний супровід до події з української історії
- Дискусія про етичні межі реконструкцій

Семінар 11. Соціологія і ШІ: аналіз суспільства в реальному часі

- Практика: збір даних із соцмереж
- Робота з NodeXL або подібними сервісами
- Побудова соціальних графів і мережевий аналіз

Семінар 12. Упередженість даних у соціальних дослідженнях

- Визначення "bias" у тренувальних вибірках
- Завдання: виявлення потенційних помилок у ШІ-прогнозах
- Групова дискусія: "Як зробити ШІ соціально справедливим?"

Семінар 13. Промт-інженерія: майстерність створення запитів

- Практика: формулювання промтів для різних задач
- Тестування: як один запит змінює відповідь GPT
- Побудова шаблонів для сфери управління / освіти / права

Семінар 14. Презентація мініпроектів: ШІ в моїй професійній діяльності

- Пітчинг проєктів (2–3 хвилини на студента або команду)
- Оцінювання за критеріями: інноваційність, реалістичність, етичність
- Підсумкова дискусія: майбутнє людської праці в епоху ШІ

Семінар 15. Модульна контрольна робота

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Цей розділ містить орієнтовний перелік форм індивідуальної діяльності студента, які спрямовані на поглиблення, закріплення та практичне застосування знань, отриманих під час лекцій та семінарів.

Згідно з навчальним планом, загальний обсяг самостійної роботи становить **74 годин**.

Орієнтовне планування здобувачем освіти свого часу (академічних годин) на виконання окремих робіт СРС з навчальної дисципліни

№ з/п	Вид роботи студента /студентки	Норма часу, год.	Кількість	Всього, годин
1.	Підготовка до лекції	0,5	8	4
2.	Підготовка до семінарського заняття	4,3	14	60
3.	Підготовка до МКР	4	1	4
4.	Підготовка до заліку	6	1	6
	Всього			74

Форми самостійної роботи:

1. **Опрацювання літератури за темами курсу** (ознайомлення з рекомендованими джерелами, підготовка коротких тез/резюме до кожної теми).
2. **Написання есе з етичних, правових або соціальних аспектів ШІ** (на вибір студента).
3. **Підготовка презентацій до семінарів** (окремі завдання для індивідуального виступу).
4. **Аналіз кейсів застосування ШІ у публічному управлінні, освіті, праві, історії або соціології.**
5. **Пошук та аналіз цифрових інструментів на основі ШІ**, які можуть використовуватись у професійній сфері студента.
6. **Практичне завдання з промт-інженерії:** створення власного набору промтів для професійних задач.
7. **Розробка мініпроєкту:** «ШІ у моїй професії» (індивідуальне або в парах, презентація на останньому семінарі).
8. **Рефлексивні записи** після кожного тематичного блоку (що дізнався/ла, як це змінює моє розуміння професії, які ризики і переваги бачу).
9. **Підготовка до заліку:** повторення ключових понять, самостійне опрацювання контрольних питань.
10. **Аналіз документів (стратегій, регламентів, етичних кодексів ШІ)** з наданням письмового коментаря.

Форми контролю виконання самостійної роботи:

- усні доповіді / презентації на семінарах;
- письмові роботи (есе, рефлексії, аналітичні записки);
- захист мініпроєкту;
- індивідуальні консультації з викладачем (у разі потреби);
- участь у тестуванні/підсумковому контролі.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Загальні положення

Курс передбачає активну участь студентів у семінарських і практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, дотримання термінів та академічної доброчесності. Формування власної позиції, критичне мислення, здатність до рефлексії та міждисциплінарного аналізу є ключовими елементами оцінювання.

Присутність та участь

- Присутність на лекційних заняттях рекомендована, а на семінарських — обов'язкова.
- Активність на семінарах є частиною загального підсумкового балу.
- У разі пропуску семінару студент зобов'язаний опрацювати тему самостійно та надати письмове або усне пояснення/завдання за погодженням з викладачем.

Терміни виконання завдань

- Усі письмові та проєктні роботи повинні бути здані **в межах встановлених дедлайнів.**
- Прострочені завдання приймаються лише за наявності поважних причин (доказів) і можуть оцінюватися з урахуванням штрафних балів.

Академічна доброчесність

- Плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, а також підробка результатів вважаються грубим порушенням академічної доброчесності.
- Роботи з рівнем збігів понад 30% (без належних посилань) **не приймаються до оцінювання**.
- При повторному порушенні правил студент може бути відсторонений від курсу або переведений на індивідуальний план.

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності визначена у «Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/47>.

Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
участь у студентській науковій конференції, факультетській або університетській олімпіаді (не більше одного разу за семестр)	5-10 балів		

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Використання ШІ у виконанні завдань

- **Дозволено** використовувати ШІ-інструменти (наприклад, ChatGPT) для генерації ідей, пошуку джерел, технічної допомоги у промт-інженерії тощо.
- **Заборонено** повністю копіювати відповіді, створені ШІ, без редагування, адаптації та критичного осмислення.
- Студенти зобов'язані **вказувати**, коли використовують допоміжні інструменти ШІ.

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>

Комунікація

- Вся офіційна комунікація здійснюється через обрані платформи (електронна пошта, LMS, Teams або Moodle).
- Студенти мають право звертатися до викладача з будь-яких питань щодо курсу за розкладом консультацій або за домовленістю.

Врахування неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів, сертифікованих тренінгів або практичних проєктів, які відповідають тематиці курсу, можуть бути зараховані як альтернатива окремим завданням або доповнення до балів. Для цього студент подає відповідний сертифікат або проєкт із коротким описом.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Система оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з:

- **Робота на семінарських заняттях – 56 балів**
- **Модульна контрольна робота (МКР) – 44 балів**

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

№ з/п	Контрольний захід	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Доповідь на семінарському занятті (участь у дискусії)	4	14	56
2.	Модульна контрольна робота складається з:			
	☐ відповіді на тестове завдання	1	44	44
	Всього			100

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силябусу. Є два можливих результати календарного контролю: атестований (а) та неатестований (н/а). Результат залежить від кількості набраних балів на момент проведення календарного контролю. В РСО зазначається необхідна кількість балів для атестації під час першого та другого календарного контролю.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: Наявність кількості балів не менше 40 балів та виконання МКР.

Критерії оцінювання

Семінарські заняття (56 балів):

Оцінка за 14 семінарських занять базується на активності студента, підготовці до заняття, якісному виконанні завдань та участі в обговореннях. Максимальна оцінка за семінар – 4 бали.

Модульна контрольна робота (44 бали):

МКР проводиться у наприкінці семестру та охоплює основні теми, розглянуті на той момент. Максимальна оцінка за МКР – 44 бали.

Поточний контроль, критерії:

- повна відповідь – студент демонструє повні й міцні знання основного та додаткового навчального матеріалу в заданому обсязі, правильно і обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних комунікативних ситуаціях – **4 бали**;
- достатньо повна відповідь або повна відповідь з несуттєвими недоліками, які допускає студент – **3 бали**;
- доповнення з окремих питань навчального матеріалу – **1-2 бали**.

Написання МКР із 44 тестів. (Максимальна кількість балів за МКР становить 44 бали (максимальна кількість балів за 1 тест складає 1 бал).

- Правильна відповідь – 1 бал.
- Неправильна відповідь – 0 балів.

Студент отримає найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань, дану позицію викладає чітко і логічно, обґрунтовує її належним чином а також активно доповнює відповіді інших студентів на занятті;
- своєчасно готується та виконує модульну контрольну роботу (МКР) по завершенню курсу. Студенту дається одноразова можливість написати МКР.

Умови успішного складання курсу

Для успішного складання курсу студент повинен набрати не менше 60 балів у підсумковій оцінці, враховуючи всі види контролю.

Студенти, які не виконали МКР не менше ніж на «достатньо» та не отримали не менше 40 стартових балів, не допускаються до заліку

Студенти, які виконали умови допуску до заліку, але набрали протягом семестру менше 60 балів отримують можливість взяти додаткові завдання для доопрацювання до необхідного мінімуму.

В разі отримання менше 60 балів студент має право на складання заліку.

Залік. Ваговий бал – 100.

Залік має вигляд переліку питань, на які повинен відповісти студент. Питання є різними за змістом, відповідають тематиці лекцій, семінарів, самостійної роботи, питань з самоконтролю.

Критерії оцінювання

95-100 балів - студент демонструє глибоке знання змісту навчального матеріалу, здатність до системного й міждисциплінарного аналізу проблем курсу; вільно й коректно використовує наукові поняття та терміни, формулює логічні, аргументовані висновки, виявляє власну обґрунтовану позицію щодо дискусійних питань;

85-94 бали - студент демонструє дуже добрий рівень засвоєння навчального матеріалу, добре орієнтується в основних темах курсу, здатний до аналізу та узагальнення; можливі поодинокі неточності у формулюваннях або прикладах, які не впливають суттєво на загальний рівень відповіді;

75-84 бали - студент демонструє достатньо повне розуміння основних тем і питань курсу. Використовує базову наукову термінологію, однак аналіз є переважно описовим; висновки сформульовані, але не завжди достатньо аргументовані;

65-74 бали - студент демонструє загальне уявлення про навчальний матеріал, але відповіді містять помітні неточності у визначеннях, прикладах або логіці викладу; застосування наукової термінології є обмеженим, аналітична складова виражена слабо;

60-64 бали - студент демонструє фрагментарні знання окремих тем курсу, орієнтується лише в частині ключових понять; відповіді неповні, поверхові, висновки недостатньо обґрунтовані або відсутні;

0-59 балів - студент не орієнтується у ключових поняттях і проблематиці курсу, демонструє поверхові або хаотичні знання; відсутні аналітичне мислення та вміння застосовувати отримані знання; відповіді нелогічні або неповні.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань до заліку

1. Що таке штучний інтелект? Які є основні підходи до його визначення?
2. Назвіть основні типи ШІ та їх характеристики.
3. У чому полягає різниця між машинним навчанням і глибинним навчанням?
4. Що таке нейромережа і як вона працює?
5. Які етичні принципи застосовуються до використання ШІ в суспільстві?
6. Які ризики для прав людини можуть виникнути при використанні ШІ?
7. Що таке алгоритмічна упередженість (bias) і як її виявити?
8. Які правові аспекти регулювання ШІ на міжнародному рівні існують?
9. Який зміст має поняття "відповідальний ШІ" (responsible AI)?

10. Як застосовується ШІ в публічному управлінні в Україні?
11. Які приклади використання ШІ у цифрових державних сервісах (наприклад, "Дія")?
12. Які переваги та ризики автоматизованого прийняття рішень у сфері управління?
13. Як ШІ може використовуватися в аналізі політик і державному прогнозуванні?
14. У чому полягає роль ШІ в юридичній діяльності (документообіг, аналіз)?
15. Що таке алгоритмічне правосуддя і чому воно викликає суперечки?
16. Як використовуються LLM (мовні моделі) у правовій практиці?
17. Які етичні межі використання генеративного ШІ в історичних реконструкціях?
18. Як ШІ допомагає обробляти великі історичні архіви?
19. Наведіть приклади цифрових платформ і сервісів, що використовуються істориками.
20. Яке місце займає ШІ у сучасній соціології?
21. Як ШІ застосовується в аналізі соціальних мереж і даних?
22. Як ШІ може допомагати у виявленні соціальних трендів?
23. Які загрози для достовірності соціологічних досліджень створює ШІ?
24. Що таке промт-інженерія і яка її мета?
25. Які є типи промтів і як вони впливають на результат генерації?
26. Які правила варто враховувати при створенні ефективного промта?
27. Як можна застосовувати промт-інженерію у вашій майбутній професії?
28. Які ключові фактори впливають на ефективність використання ШІ в роботі?
29. Як ШІ може впливати на трансформацію професій майбутнього?
30. Які можливості й виклики постають перед суспільством у зв'язку з розвитком ШІ?

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри історії, кандидатом історичних наук, доцентом Пергою Юрієм Миколайовичем

Ухвалено кафедрою історії (протокол № 14 від 18.06.2025 р.)

Погоджено НМКУ (протокол № 12 від 18.06.2025 р.)